

**UCHWAŁA NR XXVIII/327/21
RADY MIEJSKIEJ W TRZEBNICY**

z dnia 6 października 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu wspierania Rodzin dla Gminy Trzebnica na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), Rada Miejska w Trzebnicy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2021-2023” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Trzebnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Trzebnicy

Mateusz Stanisław

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/327/21
Rady Miejskiej w Trzebnicy
z dnia 6 października 2021 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2021 - 2023

Spis treści:

I. Wstęp	str. 3
II. Uzasadnienie wprowadzenia programu	str. 6
III. Zakres Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Trzebnicy na lata 2021 – 2023	str. 7
IV. Podstawy prawne opracowania programu	str. 7
V. Ogólna charakterystyka gminy Trzebnica	str. 8
VI. Organizacja systemu wsparcia – wybrane zasoby gminy Trzebnica	str.10
6.1 Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych - propozycje form wsparcia na terenie gminy Trzebnica.....	str. 10
6.2 Praca socjalna	str.13
6.3 Asystent rodziny wobec rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo– wychowawczej	str. 13
6.4 Podnoszenie kwalifikacji pracowników OPS, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb asystentów rodzin ...	str.15
VII. Analiza SWOT	str. 16
VIII. Cele i adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023	str. 18
IX. Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023	str. 19
X. Harmonogram realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023	str. 20
XI. Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023	str. 21
XII. Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023	str. 22
XIII. Podsumowanie	str. 22

GMINA
TRZEBNICA

I. WSTĘP

Popularne określenie rodziny jako podstawowej komórki życia społecznego kładzie nacisk zarówno na jej pierwotność w stosunku do innych form życia ludzi, jak i na to, że jest ona ważną instytucją formalnie ustanowioną i funkcjonującą według określonych norm w ramach systemu społecznej kontroli. Przede wszystkim jednak rodzina pełni funkcje niezbędne dla istnienia społeczeństwa: prokreacyjną i opiekuńczo-wychowawczą. To w rodzinach przychodzą na świat dzieci i tutaj są wychowywane do życia w społeczeństwie. Obecnie jednak klasyczne definicje małżeństwa i rodziny przechodzą do przeszłości. Jak wskazują brytyjski socjolog Anthony Giddens, nie ma dzisiaj zmian bardziej znaczących niż te, które zachodzą w sferze życia osobistego i relacji małżeńsko-rodzinnych.

Współczesna rodzina przechodzi gwałtowne przeobrażenia, odchodząc od tradycyjnych, trwałych modeli do związków kohibitacyjnych, nieformalnych i tymczasowych. ¹

Mimo zachodzących zmian w formach życia rodzinnego, pozostały problemy wielu polskich par i rodzin, z jakimi są m.in. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc.

Obok nich pojawiają się nowe negatywne czynniki, do jakich zaliczyć można szybkie starzenie się społeczeństwa polskiego oraz związane z tym problemy opiekuńcze oraz masowe migracje zarobkowe, głównie młodego pokolenia Polaków. Skutki tych problemów są największe wśród dzieci i młodzieży, czego dowodem jest m.in. zjawisko eurosieroctwa. ²

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne.

Jak wskazują M.Raław i D.Trawkowska, odwrócone zostały priorytety reformy pieczy zastępczej, co spowodowało, że usługa pieczy zastępczej stała się usługą podstawową w systemie wsparcia rodzin, marginalizując pracę socjalną z rodzinami wieloprotblemowymi. ³

Realizacja usługi w postaci pracy socjalnej wymaga działań kompleksowych łączących w sobie kilka metod pracy socjalnej w tym metodę organizowania społeczności lokalnej.

Należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i przy jej aktywnym zaangażowaniu.

1 P. Domaradzki, J. Krzyszkowski Wsparcie dziecka w rodzinie i pieczy zastępczej. Ujęcie praktyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016 str. 9

2 P. Domaradzki, J. Krzyszkowski Wsparcie dziecka w rodzinie i pieczy zastępczej. Ujęcie praktyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016 str.12

3 Domaradzki, J. Krzyszkowski Wsparcie dziecka w rodzinie i pieczy zastępczej. Ujęcie praktyczne. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016 str.12

Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny (art.15 Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej) należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 13) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach,
- 14) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny,
- 15) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Pracę z rodziną asystent prowadzi w oparciu o plan pracy z rodziną. Najważniejszą zasadą, na której powinien opierać się proces planowania pracy z rodziną jest dobrowolność, co pociąga za sobą konieczność wyrażenia zgody na współpracę w procesie dokonywania zmian, jak i czynny udział rodziny w podejmowanych działaniach.

GMINA
TRZEBNICA

Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. Asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych czynności, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje działania w taki sposób, aby przyniosły zamierzone efekty.

Na każdym etapie pracy z rodziną niezwykle ważna jest postawa asystenta, który powinien być taktowny, otwarty, aktywny i energiczny.⁴ Powinien gwarantować rodzinie dyskrecję oraz wsparcie na każdym etapie wychodzenia z kryzysu czy też wypracowywania nowego modelu funkcjonowania rodziny.

Polityka społeczna realizowana w Polsce na rzecz rodziny w ostatnich latach uległa i w dalszym ciągu poddawana jest przeobrażeniom. Mimo zachodzących zmian potrzeba czasu i nakładu pracy oraz współdziałania zarówno organizacji samorządowych jak i pozarządowych z włączeniem społeczności lokalnej na rzecz aktywnego i wymiernego wspierania rodziny.

Dlatego też aby móc aktywnie działać i wspierać rodziny z terenu gminy Trzebnica, w których występuje problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, opracowano **Gminny Program Wspierania Rodziny w Trzebnicy na lata 2021 – 2023**.

4 M.Mazur, Asystent rodziny-zakres zadań i formy zatrudnienia oraz rozliczania czasu pracy, Pracownik socjalny, nr 11/2017

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina ma obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny (art. 176 ust. 1), których priorytetowym założeniem jest zaplanowanie i realizacja działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin.

W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji tj. pomocy społecznej, sądu, szkoły, policji itp.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy należy m.innymi :

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

GMINA
TRZEBNICA

III. ZAKRES GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W TRZEBNICY NA LATA 2021 – 2023

Gminny program wspierania rodziny na lata 2021-2023 jest dokumentem, który powstał zgodnie z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Skierowany jest on na działania względem rodzin z dziećmi, które borykają się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Podlegać będą działaniom, których ramy ściśle definiuje w/w ustawa.

Działania naprawcze, reaktywne są jednak tylko jedną z form systemu wsparcia przewidzianego w Programie. Funkcja profilaktyczna Programu ma szczególne znaczenie i wartość, gdyż poprzez wzmacnianie kondycji rodzin, udzielenie im odpowiedniego wsparcia oraz promowanie instrumentów pomocowych, działań i wszelkich inicjatyw kierowanych do rodzin i mieszkańców gminy Trzebnica z jednoczesną realizacją założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Trzebnicy na lata 2020 – 2030 daje podstawę i warunki do realizacji powyższych programów.

Część ze wskazanych działań jest już z powodzeniem realizowana od wielu lat, co pozwala rodzinom jak i całej społeczności lokalnej uczestniczyć w tworzeniu obrazu gminy przyjaznej dla rodzin, dla której dobro każdego mieszkańca jest najważniejsze.

IV. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2021-2023 opracowany został między innymi na podstawie wyszczególnionych aktów prawnych:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- Ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z dnia 11 lutego 2016 r.,
- Ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- Ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r.
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy.

V. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

~ 7 ~

GMINA
TRZEBNICA

Gmina Trzebnica leży na terenie Dolnego Śląska, w powiecie Trzebnica. Graniczy z gminami: Zawonia, Wisznia Mała, Prusice, Żmigród, Oborniki Śląskie, Milicz, Długołęka, Siedzibą gminy jest Trzebnica. Powierzchnia gminy Trzebnica wynosi 200,19 km², co stanowi 19,52 % powierzchni powiatu, 1 % powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 13343 osób, w powiecie 85253 osób, w województwie 2900163 osób. Na terenie gminy Trzebnica znajdują się następujące sołectwa: Będkowo, Biedaszków Mały, Biedaszków Wielki, Bolescin, Brochocin, Brzezie Brzyków, Cerekwica, Domanowice, Droszów, Głuchów Górny, Jaszyce, Jażwiny, Kobylice, Koczurki Komorowo, Komorówko, Koniowo, Księginice, Kuźniczysko, Ligota, Malczów, Małuszyn, Marcinów, Masłowiec, Masłów, Nowy Dwór, Piersno, Raszów, Rzepotowice, Skarszyn, Skoroszów, Sulisławice, Szczytkowice, Świątniki, Taczów Mały, Taczów Wielki, Ujeździec Mały, Ujeździec Wielki, Węgrzynów. W okresie PRL był to obszar typowo rolniczy, w każdej miejscowości funkcjonowały i dawały zatrudnienie Państwowe Gospodarstwa Rolne, jednak po ich upadku sytuacja finansowa i bytowa mieszkańców gminy uległa diametralnemu pogorszeniu. Powszechnym stało się ubóstwo i bezrobocie. W okresie tym OPS posiadała największą liczbę środowisk korzystających z pomocy społecznej w formie finansowej. Obecnie sytuacja uległa diametralnej zmianie. Jest to wynikiem zmiany sytuacji gospodarczej w kraju, ale też zwiększonym zapleczem socjalnym, które gwarantuje pomoc i wsparcie głównie rodzinom posiadającym dzieci.

W związku z powyższym zmieniła się też specyfika środowisk korzystających z pomocy, gdyż dziś osoby korzystające ze wsparcia pomocy społecznej to w znacznej mierze osoby niepełnosprawne, starsze i samotne i w przeważającej części są to osoby korzystające z pomocy usługowej. Tendencja ta od kilku lat jest wzrostowa, co wymusza również zmiany w funkcjonowaniu instytucji pomocy społecznej, aby móc w sposób efektywny i optymalny wykorzystać posiadane zasoby, bądź też stworzyć nowe formy wsparcia dostosowując się jednocześnie do pojawiających się zmian społecznych i powstałych w ich wyniku potrzeb oraz zwiększonego zapotrzebowania na usługi i wsparcie o charakterze np. opiekuńczym i wspierającym. Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy stara się wychodzić naprzeciw pojawiającym się zmianom, po to aby móc w sposób istotny i realny wspomagać wszystkich mieszkańców gminy Trzebnica.

Według stanu na 31 grudnia 2020 stopa bezrobocia w gminie wyniosła 3,2%. Stopa bezrobocia dla powiatu wynosi 5,6 %, dla województwa wynosi 5,6 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Trzebnica wynosiła 435 w tym 62,07 % stanowiły kobiety, 37,94 % mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,83%.

Pomoc i wsparcie w gminie Trzebnica z pomocy społecznej w 2020 roku uzyskało 509 osób, co stanowiło 2,17 % wszystkich mieszkańców gminy.

W gminie Trzebnica najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2020 roku było kolejno:

niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo.

GMINA
TRZEBNICA

Pomoc i wsparcie w gminie Trzebnica z pomocy społecznej w 2020 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 289 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 480 osób.

W OPS Trzebnica zatrudnionych jest dwóch asystentów rodziny, którzy obejmują swoją opieką 14 rodzin (stan na 31.12.2020r.).

Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Wsparcie rodziny przez asystenta, w większości przypadków jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Jeśli rodzina odmawia tej współpracy dyrektor ośrodka pomocy społecznej może w razie uzasadnionych okoliczności poinformować o odmowie właściwy sąd opiekuńczy, który rozważy z urzędu wszczęcie postępowania opiekuńczego prowadzącego np. ustanowienie dla rodziny kuratora sądowego.

Podstawowym celem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny oraz pracownikiem socjalnym opracowuje plan pracy, który następnie jest realizowany.

Do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Wspólne działania asystenta i pracownika socjalnego mają na celu wypracowanie i utrwalenie zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny oraz wzmocnienia więzi rodzinnych. Pracownicy tutaj. Ośrodka dążą do tego żeby rodziny zdobyły umiejętność samodzielnego i prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Skuteczna pomoc w tym zakresie może być osiągnięta, jeśli będzie przebiegać przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Gminny system wsparcia rodziny powinien zapewniać szeroki wachlarz pomocy dla rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo wychowawczej oraz stwarzać możliwości skorzystania ze wsparcia odpowiednio do problemów występujących w rodzinie. Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej.

VI. ORGANIZACJA SYSTEMU WSPARCIA – WYBRANE ZASOBY GMINY TRZEBNICA

GMINA
TRZEBNICA

Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny możliwa jest przy wykorzystaniu dostępnych zasobów i możliwości miasta oraz gminy Trzebnica.

Źródłem poniższych informacji są przede wszystkim sprawozdania, ocena zasobów pomocy społecznej, informacje uzyskane od innych podmiotów oraz materiały gromadzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej jak również informacje o charakterze sprawozdawczym oraz promującym udostępniane zarówno w lokalnych mediach jak i przez inne gminne instytucje.

6.1. Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych – propozycje form wsparcia na terenie gminy Trzebnica.

Pomoc społeczna wg ustawy z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej stanowi instytucję polityki społecznej mającej na celu pomoc osobom i ludziom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do ich usamodzielnienia. Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Trzebnica jest Ośrodek Pomocy Społecznej, który jako jednostka organizacyjna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej OPS. Tutejszy Ośrodek posiada narzędzia i wyspecjalizowaną kadrę pracowniczą przygotowaną do pracy z różnymi odbiorcami.

Od kilku lat tj. od czasu wprowadzenia świadczenia wychowawczego (2016r.) odnotowany jest spadek świadczenioborców pomocy społecznej.

W 2020 roku w Gminie Trzebnica najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, ubóstwo. Kryteria te zmieniają się nieznacznie na przestrzeni ostatnich lat, jednak wiodącą dysfunkcją motywującą do wystąpienia o pomoc jest niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba, gdyż coraz częściej są to osoby powyżej 60 roku życia.

W latach 2016-2020 zatrudnieni byli dwaj asystenci rodziny. Liczba rodzin, które korzystały z wsparcia asystentów wynosiła kolejno: 21 rodzin w roku 2016, 15 rodzin w roku 2017, 17 rodzin w roku 2018, 14 rodzin w 2019 roku oraz 14 rodzin w 2020 roku. Liczba rodzin objętych asystenturą na przestrzeni ostatnich lat pozostaje na wyrównanym poziomie.

Gmina Trzebnica korzysta z wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2020 roku z Programu skorzystało 81 dzieci, a w 2019r. – 112.

GMINA
TRZEBNICA

Ważnym rodzajem świadczeń, szczególnie z perspektywy osób długotrwale chorych lub będących osobami niepełnosprawnymi, samotnymi, starszymi lub z innych przyczyn, wymagających pomocy osób drugich są usługi opiekuńcze. Na przestrzeni ostatnich lat nastąpił znaczny wzrost zapotrzebowania na pomoc w tym zakresie np.: rok 2016- 27 osób, rok 2020 – 44 osoby.

Gmina Trzebnica w 2013 r. wprowadziła jako pierwsza na Dolnym Śląsku zaraz po Wrocławiu - kartę dla rodzin wielodzietnych pn. "Trzebnicka Rodzina 3+". Działanie to jest wyrazem wsparcia i troski o rodziny wielodzietne mieszkające na terenie gminy, zgodnie z przyjętą i konsekwentnie stosowaną polityką prorodzinną. Tańsze bilety do kina i na basen, dodatkowe punkty podczas rekrutacji do przedszkoli, zniżki na szczepienia i darmowe przejazdy komunikacją miejską - to wszystko dla osób posiadających kartę "Trzebnicka Rodzina 3+". Program ruszył 1 czerwca 2013 roku. W gminie realizowany jest również ministerialny program Karta Dużej Rodziny, który obejmuje zniżki i dodatkowe uprawnienia dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług.

Gmina Trzebnica realizuje również program osłonowy „Trzebnica Przyjazna Seniorom” i w jego ramach przystąpiła do Ogólnopolskiego Programu „Karty Seniora”. Program skierowany jest do osób które ukończyły 60 rok życia i zamieszkują na terenie Gminy Trzebnica. Obecnie program umożliwia korzystanie ze zniżek w określonych gminnych instytucjach i ośrodku zdrowia, gdyż środki zabezpieczone na jego realizację pochodzą z budżetu Gminy Trzebnica.

W grudniu 2016 r. w wyniku realizacji przez Gminę Trzebnica zadania współfinansowanego ze środków MRPiPS pn. „Utworzenie Dziennego Domu Senior – WIGOR” przy ul. Księdza Bochenka w Trzebnicy, został oddany do użytku dla mieszkańców gminy powyżej 60 roku życia, dzienny dom dla seniorów.

Od czerwca 2020 r. Dzienny Dom „Senior+” wszedł w strukturę Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebnicy. Placówka ta funkcjonuje 5 dni w tygodniu, w godzinach 7.30-15.30.

Priorytetem działalności Dziennego Domu „Senior+” jest zapewnienie wsparcia seniorom poprzez umożliwienie korzystania z ofert na rzecz aktywizacji społecznej, w tym oferty prozdrowotnej, rehabilitacyjnej, obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej. Ponadto uczestnicy zajęć mają możliwość korzystania z dwóch ciepłych posiłków w ciągu dnia oraz innych usług wspomagających - dostosowanych do potrzeb seniorów.

W związku z panującą pandemią COVID-19 zajęcia w placówce odbywają się z zachowaniem rekomendacji i obostrzeń w celu zapobiegania zakażenia wirusem.

Mieszkanie wspomagane o charakterze treningowym dla bezdomnych matek z dziećmi.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy od kilku lat współpracuje z Fundacją „Raduga” z Legnicy, w ramach której ma możliwość umieszczania bezdomnych matek wykluczonych społecznie i niewydolnych opiekuńczo w mieszkaniu wspomagany o charakterze treningowym dla bezdomnych matek z dziećmi w ramach projektu „Z mamą-siedlisko treningowe dla kobiet”. Kandydatów do pobytu w mieszkaniu treningowym wskazuje tutaj.

GMINA
TRZEBNICA

Ośrodek. Zakwalifikowanie do pobytu uwarunkowane jest pozytywną weryfikacją złożonego formularza rekrutacyjnego oraz przeprowadzonej diagnozie ogólnej sytuacji Wnioskodawcy. Decyzje w sprawie przyznania pobytu na czas określony w mieszkaniu wspomaganym wydaje koordynator projektu.

Celem pobytu w mieszkaniu jest podniesienie i przywrócenie bezdomnym matkom zdolności do samodzielnego funkcjonowania społecznego i zawodowego.

Pobyt w mieszkaniu treningowym powinien w sposób szczególny:

- zapewnić odpowiednie warunki bytowe, umożliwiające prowadzenie samodzielnego gospodarstwa domowego,
- pomagać w integracji ze środowiskiem poprzez rozwój umiejętności prawidłowego wchodzenia w relacje społeczne, z uwzględnieniem ewentualnych różnic kulturowych,
- stwarzać możliwości w zakresie podnoszenia kompetencji dotyczących uzyskania wykształcenia, zdobycia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania zatrudnienia, samodzielnego docelowego mieszkania,
- stwarzać możliwości samodzielnego rozwiązywania trudności życiowych, emocjonalnych, rodzinnych przy odpowiednim wsparciu specjalistów,
- umożliwić rozwijanie i utrwalenie poczucia odpowiedzialności za własne życie,
- uczenie ponoszenia konsekwencji własnych decyzji i działań.

Współpraca z Fundacją "Raduga" jest jednym z licznych działań jakie podejmuje tutaj Ośrodek na rzecz wspierania mieszkańców gminy Trzebnica z organizacjami pozarządowymi.

Ośrodek Wsparcia Szósty Stół św. Jadwigi w Trzebnicy

Ośrodek Wsparcia Społecznego „Szósty stół św. Jadwigi” powstał 4 maja 2004 roku dla osób, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Ośrodek, prowadzi wiele działań niosących pomoc osobom potrzebującym - ubogim, starszym, chorym, niepełnosprawnym, uzależnionym, bezdomnym, bezrobotnym, niezaradnym życiowo, ofiarom przemocy domowej. Korzystający z pomocy Sióstr pozostają w trudnej sytuacji życiowej – zarówno pojedyncze osoby, jak i całe rodziny – często nie posiadające wystarczających środków do życia.

Siostry przygotowują ciepły posiłek dla osób potrzebujących, udostępniają miejsce dziennego pobytu oraz dają możliwość zadbania o higienę osobistą (kąpiel oraz pranie), okazują wsparcie dla potrzebujących, zapewniają pomoc psychologiczno-prawno-socjalną, towarzyszą przeżywającym kryzys i osamotnienie, niosą pomoc w odkrywaniu godności osobistej, a także motywują osoby uzależnione do podjęcia terapii, prowadzą też zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności praktycznych.⁵

Ośrodek Wsparcia Społecznego „Szósty stół św. Jadwigi” niesie wielowymiarową pomoc dla wielu mieszkańców gminy, którzy z różnych względów znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej. Działania te w

5 <https://trzebnica.pl/808/dofinansowanie-dzialan-osrodka-wsparcia-szosty-stol-sw-jadwigi-z-budzetu-gminy-trzebnica.html>

GMINA
TRZEBNICA

sposób realny i rzeczywisty wspierają tych, którzy z różnych względów nie chcą lub nie mogą korzystać z wsparcia instytucji samorządowych, dla większości jednak są uzupełniającą formą wsparcia, alternatywą.

Ośrodek Wsparcia „Szósty stół św. Jadwigi” w okresie pandemii również świadczy pomoc i wsparcie najbardziej potrzebującym mieszkańcom w formie ciepłych posiłków. Pomoc ta ze względu na obostrzenia epidemiczne została ograniczona do wydawania posiłków „na wynos”, aby zniwelować i ograniczyć ryzyko rozprzestrzeniania się COVID 19.

6.2 Praca socjalna

Praca socjalna, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej definiowana jest jako *„działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”*.

Pracownicy socjalni realizują pracę socjalną zarówno w środowiskach objętych wsparciem asystenta rodziny, jak i rodzinach, które nie korzystają z wymienionego wsparcia.

Podobnie jak w poprzednim Programie, podstawą działań będzie rozwijanie obszaru pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których rozpoznane zostaną problemy z realizacją funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci.

Współpraca pracowników socjalnych z asystentami i innymi specjalistami wpisuje się w postulat interdyscyplinarności pomocy. W preambule ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie wskazane jest, że *„skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”*. Z drugiej strony dostrzegamy szczególną potrzebę rozwijania pracy socjalnej wśród rodzin, w których z różnych względów, usługa asystenta rodziny nie została wdrożona.

6.3 Asystent rodziny wobec rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo–wychowawczych

Zgodnie z Ustawą z 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, uprawnienia do zatrudnienia asystenta rodziny posiada kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która zajmuje się koordynowaniem pracy z rodziną lub organizacją pozarządową, której gmina może powierzyć wykonanie powyższych czynności. Asystent rodziny może być zatrudniony w ramach umowy o pracę z zastosowaniem zadaniowego czasu pracy albo w formie umowy zlecenia.

Asystent rodziny jest profesją, która jest odpowiedzią na deficyty całego systemu pomocy społecznej. Zdaniem Krasiejko [2010, s. 92] asystent rodziny ma być pomocnikiem pracownika socjalnego w wykonywaniu pogłębionej pracy socjalnej z rodziną dysfunkcyjną. Istotne w tym zawodzie są predyspozycje osobowościowe i system wartości. Osobę, która chciałaby zostać asystentem powinna cechować: energia w działaniu, dyscyplina wewnętrzna, opanowanie, wytrzymałość, sprawiedliwość, prawdomówność oraz odwaga

[www.edukacja.ibe.edu.pl/artykuly/04_2011/Szarota_4.2011.pdf]. Wśród pożądanых cech umiejętności zawraca się uwagą na: umiejętność słuchania, łatwość porozumiewania się, otwartość na innych, empatię, przyjazne usposobienie, życzliwość, przychylne nastawienie podyktowane obiektywizmem, wzbudzanie zaufania, umiejętność nawiązywania kontaktów interpersonalnych, traktowanie wszystkich z szacunkiem, umiejętność prowadzenia obserwacji, panowania nad emocjami, cierpliwość [Beckett 2010] oraz jako warunek bezwzględny - sympatia do dzieci [Wyrwich – Hetka 2012, s. 242]

Gdy do ośrodka pomocy społecznej zostanie zgłoszona informacja, dotycząca rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, zgodnie z zasadami określonymi w Ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jeżeli wywiad środowiskowy potwierdzi występowanie jakiegokolwiek dysfunkcji w rodzinie oraz trudności w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci, kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela takiej rodzinie asystenta rodziny.⁶

Pracownicy socjalni zobowiązani do rozpoznawania problemów w środowiskach oraz uruchamiania działań naprawczych i wspierających podopiecznych, uzyskali dodatkową pomoc przy redukowaniu dysfunkcyjności rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi w osobie asystenta rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, włącza do systemu pomocy społecznej funkcję asystenta rodziny, który jest nowym rozwiązaniem i ma spełniać odmienną rolę od pracownika socjalnego. Asystent rodziny ma być bliżej rodziny i jej problemów, wspierając ją w rytmie życia codziennego, dzięki elastyczności swojego czasu pracy. Rola asystenta rodziny ma polegać na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz planowaniu wydatków, a także innych obowiązkach, jakie powinni wypełniać rodzice względem swoich dzieci. Potrzeba zatrudnienia asystenta rodziny ustaje w momencie uzyskania przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania obowiązków opiekuńczo – wychowawczych, a także radzenia sobie z problemami życia codziennego.

Można zatem stwierdzić, że specyfika pracy asystenta rodziny różni się znacznie od zawodu pracownika socjalnego. Obie profesje wymagają wchodzenia w różne role zawodowe, znajomości podstawowej wiedzy z różnych dziedzin nauk pedagogicznych oraz wrażliwości na ludzką krzywdę. Jednak praca asystenta rodziny wymaga od niego wejścia w prywatne środowisko jego podopiecznych i bycia z nimi na co dzień, wspierając i pomagając im w przezwyciężaniu napotykaných trudności życiowych.⁷

Asystent rodziny podejmuje działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

6 <http://piz.san.edu.pl/docs/sim-40.pdf>

7 Ibidem

GMINA
TRZEBNICA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy zatrudnia 2 asystentów rodziny, w tym 1 asystenta w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi asystent może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu.

Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Naczelnym celem asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym.

W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny oraz pracownikiem socjalnym opracowuje plan pracy, który następnie jest realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny.

Wspólne działania asystenta i pracownika socjalnego mają na celu wypracowanie i utrwalenie zachowań mających wpływ na poprawę funkcjonowania rodziny oraz wzmocnienia więzi rodzinnych.

Pracownicy dążą do tego żeby rodziny zdobyły umiejętność samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczych, wychowawczych, społecznych. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, za które gmina Trzebnica zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności			
2019		2020	
rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo-wychowawcze	rodziny zastępcze	placówki opiekuńczo-wychowawcze
25	2	32	6

6.4 Podnoszenie kwalifikacji pracowników OPS, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb asystentów rodziny

W Ośrodku Pomocy Społecznej dużą wagę przywiązuje się do doskonalenia kompetencji zawodowych pracowników. Z jednej strony zmieniające się unormowania prawne wymuszają poszerzanie i aktualizację wiedzy. Z drugiej zaś praktyka codziennej pracy, złożoność i nawarstwienie problemów, z jakimi przy realizacji zadań spotykają się pracownicy socjalni, asystenci rodziny czy inni specjaliści determinuje konieczność stałego doksztalcania i ewaluowania swojej pracy. Doskonalenie warsztatu pracy asystentów rodziny jest również odpowiedzią na ustawowy obowiązek systematycznego podnoszenia kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie (art.12 ust.2). Stałym elementem procesu wspierania kadry pracowników jest umożliwienie dostępu do superwizji indywidualnych i grupowych. Od wielu lat korzystają z nich pracownicy zaangażowani w proces

GMINA
TRZEBNICA

niwelowania dysfunkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Przyjmuje się, że wzmacnianie potencjału merytorycznego pracowników przełoży się nie tylko na wzrost profesjonalizmu i skuteczności w prowadzeniu działań, ale również ochroni pracowników przed stresem, wypaleniem zawodowym i innymi obciążeniami psychofizycznymi towarzyszącymi wykonywanej pracy. Z tych względów zasadna jest kontynuacja realizacji celu określanego jako „Wzmacnianie kompetencji zawodowych i podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz rodzin”.

Obowiązek podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez asystenta rodziny dotyczy zarówno osób zatrudnionych w administracji samorządowej jak i zatrudnionych u podmiotów realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny na podstawie zlecenia, niezależnie od formy prawnej zatrudnienia asystenta. Ustawa mówi o dwóch formach podnoszenia kwalifikacji: udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

VII. Analiza SWOT

Analiza SWOT pozwala na ocenę jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 dokonano analizy SWOT polegającej na usystematyzowaniu posiadanych informacji na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebnica na lata 2020-2030, - powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, - działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - baza instytucji wspierających rodzinę (OPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościoł katolicki, świetlice szkolne), - dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - zapewnienie kadry OPS szkoleń, - zatrudnianie asystentów rodzin wspierających rodziny w staraniach o zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów, - szeroka oferta placówek opiekuńczych i oświatowych na terenie gminy (żłobki, przedszkola, szkoły, świetlice: środowiskowa i socjoterapeutyczna, kluby), - działania na rzecz rodzin podejmowane przez instytucje oraz placówki oświatowe, - realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt niska wiedza rodziców na temat wpływu sytuacji około rozwodowej na funkcjonowanie dzieci, - bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, - zagrożenia związane z uzależnieniami rodziców (alkoholizm, narkomania) oraz z przemocą w rodzinie, - niskie kompetencje wychowawcze rodziców i małe prawdopodobieństwo ich zwiększenia ze względu na ograniczenia potencjału (zwłaszcza w rodzinach, w których występuje niepełnosprawność intelektualna rodziców bądź zaniedbanie środowiskowe), - niechęć rodzin do korzystania z zewnętrznej pomocy, - zakorzenione stereotypy, że sprawy rodzinne, to sprawy prywatne, a co za tym idzie brak chęci i motywacji w działaniach zmierzających do wyjścia z kryzysu , - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie oferowanych form pomocy przez instytucje wspierające np. szkoły, instytucje pomocy społecznej, placówki służby zdrowia, - roszczeniowość i brak współpracy w rozwiązywaniu problemów wśród rodzin długotrwale korzystających z pomocy społecznej, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej), wyuczona bezradność.

GMINA
TRZEBNICA

<ul style="list-style-type: none"> - realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu ” na lata 2019 – 2023 finansującego dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, - realizacja wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy Trzebnica w zakresie dożywiania” na lata 2019 - 2023 - realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa z Banku Żywności współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym - rozwój infrastruktury miasta wraz z bogatą ofertą organizacji czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, rodzin, osób samotnych, starszych (Gminne Centrum Kultury i Sztuki, Gminne Centrum Sportu, boiska - „orliki”, place zabaw, Gminny Park Wodny TRZEBNICA-ZDRÓJ”, Lodowisko Miejskie”, hala sportowa, ścieżki rowerowe. - łatwy dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psychiatra, mediator rodzinny) - funkcjonowanie w gminie programów wspierających rodziny. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany organizacyjne w OPS (oddzielenie pracy socjalnej od postępowań administracyjnych), - zatrudnienie asystentów rodzin celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, - wzrost świadomości dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo wychowawczych przez rodziny (m.in. pozostające pod opieką asystenta rodziny), - wzrost praktycznych umiejętności w zakresie sprawowania opieki nad dzieckiem poprzez udział w warsztatach, wsparciu indywidualnym (PPP, PCPR, asystent rodziny), - edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzanie budżetem domowym (np. asystenci rodziny, pracownicy socjalni), - wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, - wzmocnienie i rozszerzenie współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi i sektorem publicznym w zakresie wspierania rodziny, - budowanie zintegrowanego systemu wsparcia (umocnienie współpracy pomiędzy podmiotami- pomoc społeczna, oświata, służby np. zdrowia, policja - w celu wielowymiarowego wspierania rodzin) 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost obligatoryjnych dla gminy wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej, - wypalenie zawodowe pracowników, - niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów, - ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę, - zagrażające i aspołeczne formy spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci, - uzależnienia występujące w rodzinach, - ztracanie rodzinnych wartości, - zanik więzi i tradycji rodzinnych - „pęd życia”, - wzrost wydatków związanych z kosztów utrzymania rodzin, - rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę), - wzrost porzucanych dzieci na wskutek podejmowanej przez rodziców pracy poza granicami kraju (eurosieroty), - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc, - uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu, gier hazardowych i innych, - stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, - przemoc występująca w rodzinach.

VIII. Cele i adresaci Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023

Cel główny:

Wsparcie rodzin i osób poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i społecznych. Rozwój systemu wsparcia rodzin skoncentrowany na realizacji działań profilaktycznych, wspierających oraz skutecznej interwencji.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom biologicznym, aby mogły pełnić właściwie funkcje opiekuńczo – wychowawcze wobec dzieci.
2. Rozwijanie obszaru pracy socjalnej realizowanej przez pracowników socjalnych w środowiskach, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk niekorzystających z pomocy asystenta rodziny.
3. Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom - przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny.
4. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
5. Tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie.
6. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.
7. Pozyskiwanie osób gotowy do pełnienia funkcji rodzin wspierających.
8. Pozyskiwanie osób gotowych do świadczenia wsparcia w ramach opieki sąsiedzkiej.
9. Organizacja wsparcia wolontaryjnego.
10. Utworzenie mieszkania chronionego-interwencyjnego przeznaczonego dla osób samotnych i osób z dziećmi, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej.
11. Kontynuacja realizowanych form wsparcia np. asystent rodziny, opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze.
12. Zapewnienie dostępu do wsparcia i poradnictwa specjalistycznego.
13. Rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego.
14. Podejmowanie działań propagujących rolę rodzin, możliwości ich wsparcia oraz pozyskiwanie niezbędnych zasobów w tym zakresie.
15. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

Beneficjenci Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021 – 2023

Adresatami programu są rodziny i osoby z terenu gminy Trzebnica ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin i osób w sytuacjach kryzysowych, rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych przemocą, problemem uzależnienia jak i dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

IX. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023

1. Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie.
2. Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną i jego realizacja.
3. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin z podobnymi problemami.
4. Zagwarantowanie rodzinom biologicznym możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pedagog, radca prawny, itp.).
5. Współpraca ze specjalistami w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
6. Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym, współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
7. Utworzenie mieszkania chronionego-interwencyjnego.
8. Zapobieganie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.
9. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży.
10. Wsparcie osób i rodzin poprzez pozyskanie osób do pełnienia funkcji np. opieki sąsiedzkiej, rodzin wspierających, wolontariatu.
11. Realizacja rzeczowych form wsparcia na rzecz osób i rodzin np. asystent rodziny, opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze.
12. Współpraca z Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie w zakresie ustalenia działań mających na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej.
13. Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej.
14. Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej.
15. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny, propagowanie funkcji rodzin (festyny, wydarzenia kulturalne i okolicznościowe np. Mikołaj, Wigilia, Dni Rodziny, Dzień Dziecka, Światowy Dzień Pracy Socjalnej, Międzynarodowy Dzień Ludzi Starszych, Międzynarodowy Dzień Tolerancji, Europejski Dzień Walki z Dyskryminacją Osób Niepełnosprawnych itp.).
16. Wsparcie dla rodzin mających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (zasiłki okresowe, celowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, stypendia szkolne, pomoc osobom uprawnionym do alimentów, świadczenia wychowawcze 500+, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, dożywianie dzieci w szkole).

GMINA
TRZEBNICA

X. HARMONOGRAM REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023

L.p.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zatrudnienie zgodnie z ustawą asystentów rodziny i zapewnienie możliwości podnoszenia ich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach i ich finansowanie	OPS	lata 2021- 2023
2.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną, przygotowanie planu pracy z rodziną, realizacja zadań, dokonywanie regularnej oceny funkcjonowania rodziny	OPS - asystenci rodzin, pracownicy socjalni w ścisłej współpracy z rodzinami objętymi wsparciem, szkołą, kuratorami	lata 2021-2023
3.	Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, organizowanie grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami	OPS, organizacje pozarządowe	lata 2021-2023
4.	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Trzebnicy, PCPR Trzebnica, Starostwo Powiatowe (porady prawne)	lata 2021-2023
5.	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem uzależnienia	OPS, Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Trzebnica, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia Leczenia Uzależnień w Trzebnicy, Zakłady Opieki Zdrowotnej z terenu gminy, Poradnia „Self” NZOZ. Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień w Trzebnicy	lata 2021-2023
7.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w celu zapobiegania umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej	OPS, asystent rodziny, kuratorzy zawodowi i społeczni, pedagodzy szkolni	lata 2021-2023
8.	Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny	OPS, PCPR-y, kuratorzy zawodowi i społeczni	lata 2021-2023
9.	Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej	Gmina Trzebnica, OPS	lata 2021-2023

GMINA
TRZEBNICA

10.	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Trzebnicy, kuratorzy zawodowi i społeczni, OPS, PCPR, placówki oświatowe	lata 2021-2023
11.	Przystępowanie do programów wspierania rodziny jak i również rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi. Propagowanie roli rodzin, możliwości ich wsparcia oraz pozyskiwanie niezbędnych zasobów w tym zakresie.	Gmina Trzebnica, OPS, organizacje pozarządowe, MRiPS i inne	lata 2021-2023
12.	Wsparcie dla rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (pomoc z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, wychowawczych, stypendia, dodatki mieszkaniowe itp.)	Gmina Trzebnica, OPS	lata 2021-2023
13.	Wspieranie rodzicielstwa – realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny)	Gmina Trzebnica	lata 2021-2023

XI. FINANSOWANIE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 mogą być środki finansowe pochodzące:

- z budżetu gminy,
- z budżetu państwa,
- ze środków unijnych.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

XII. MONITORING REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2021 – 2023

Program będzie koordynowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw. Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

XIII. PODSUMOWANIE

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie problemów natury społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

UZASADNIENIE

Obowiązek uchwalenia 3-letniego programu wspierania rodzin wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2020 r., poz. 821 z późn. zm.). Wskazany przepis mówi, że opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodzin należy do zadań własnych gminy. Zgodnie z art. 179 ust. 1 tej ustawy Program winien być przyjęty przez Radę Miejską w Trzebnicy w formie uchwały.

Priorytetowymi założeniami „Gminnego Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Trzebnica na lata 2021-2023” jest kontynuacja realizacji działań w zakresie pomocy rodzinom naturalnym przeżywającym trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcie rodzin, które wyrażają wolę współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi objętymi instytucjonalną lub rodzinną pieczęią zastępczą oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla potrzebujących osób i rodzin z terenu Gminy Trzebnica. Adresatami programu są rodziny i osoby z terenu Gminy Trzebnica, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin i osób w sytuacjach kryzysowych, rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych przemocą, problemem uzależnienia, jak również dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.

Cele jakie stawia przed sobą Gminny Program Wspierania Rodzin dla Gminy Trzebnica to m.innymi prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i społecznych dla rodzin i osób. Rozwój systemu wsparcia rodziny skoncentrowany jest przede wszystkim na realizacji działań profilaktycznych, wspierających oraz skutecznej interwencji.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.